

PREDGOVOR

Danas, kao nikada pre, narušena je stabilnost planete Zemlje, uz osetno narušavanje ekobezbednosti i to „zahvaljujući“ aktivnostima koje sprovodi ljudska vrsta. Ove zloslutne tvrdnje se mogu uvek „dokumentovati“ specifičnim indikatorima, koji definišu „zdravlje planete“, a koji se nažalost sve više pogoršavaju. Dakle, svedoci smo, a još više sudionici mogućih katastrofalnih posledica po planetu, s obzirom da je čovek, kao vrsta, uspeo da demonstrira činjenicu da je jedino živo biće u biosferi, koje može da poništi elementarne uslove sopstvenog življenja, blagostanja ali i opstanka.

Ekonomski instrumenti za zaštitu životne sredine pokazali su se kao najefektniji, jer troškove zagađivanja prebacuju na zagađivača, čime se izjednačavaju privatni i društveni troškovi. Ovi instrumenti imaju za cilj da preventivno deluju u pravcu zaštite životne sredine, tako što će motivisati proizvođače da ulažu u kapacitete koji su ekološki „čisti“, umesto da *ex post* snose troškove zbog upotrebe „prljavih“ tehnologija i stvaranja velike količine otpada. U uslovima narastanja opasnog otpada, pitanje održivosti urbanih aglomeracija ne može se posmatrati odvojeno od osnovnih ciljeva koje održivi razvoj treba da zadovolji u postmodernom ambijentu.

Ova knjiga je pisana na osnovu Plana i programa Fakulteta zdravstvenih nauka PANEVROPSKOG UNIVERZITETA „APEIRON“ BANJA LUKA, predmet „UPRAVLJANJE OTPADOM“. Knjiga je nastala kao rezultat teorijskog, empirijskog i eksperimentalnog istraživanja prvog autora, koji je 20 godina predavao na Vojnoj akademiji – smer ABHO u visoko-školskoj, naučno-istraživačkoj ustanovi – Školskom centru ABHO u Kruševcu predmete „NHB zaštita“ i „RHB dekontaminacija“, na Učiteljskom fakultetu u Užicu predmet „Zaštita i unapređenje životne sredine“, na Panevropskom univerzitetu „APEIRON“ u Banja Luci predmete - Upravljanje otpadom, Radiološka zaštita, Nuklearna medicina i Zaštita na radu medicinskog osoblja, na Visokoj poslovno-tehničkoj školi u Užicu predmet „Upravljanje Eko-rizicima“, na Državnom univerzitetu u Novom Pazaru - predmeti "Organski i neorganski zagađivači", „Zaštita životne sredine“, „Održivi razvoj“ i „Komercijalno poznavanje robe“. Autor je vodio preko 100 studenata i poslediplomaca u vreme pripreme, izrade i odbrane diplomskih i specijalističkih radova, magistarskih teza i doktorskih disertacija i bio član brojnih visokoškolskih ustanova za odbranu diplomskih i drugih radova na svim nivoima.

Ova knjiga je jedno, za savremene uslove života, zagađenja i degradacije životne sredine u miru i ratnim uslovima, dosta značajno, aktuelno, složeno i kompleksno područje obrazovanja i vaspitanja studenata, slušalaca, nastavnika i ostalih pripadnika u sistemu školstva, odbrane i bezbednosti, gde nema granice posmatranja i istraživanja.

Knjiga je namenjena za sticanje fundamentalnih znanja o izvorima, efektima i posledicama zagađenja i degradacije životne sredine, uz prikaz mera za monitoring, zaštitu i uklanjanje posledica, kao i unapređenje čovjekove životne sredine.

Posebnu zahvalnost autori odaju recenzentima: akademiku prof. dr Branki Jordović, prof. dr sci med. Radovanu Joviću, koji su svojim iskustvom, sugestijama, primedbama i svesrdnom podrškom i pomoći doprineli definitivnom oblikovanju ovog udžbenika.

I pored nastojanja da korektno navedemo imena autora u priloženoj literaturi, sigurno da u tome nismo u potpunosti uspeali. Otuda zahvalnost i izvinjenje istovremeno, uz konstataciju da ne bi uspeali da sve ovo uradimo, da nije pomoći i podrške sa strane, u okviru ostvarenja cilja pri izradi ovog udžbenika i sveopšteg doprinosa zaštiti i unapređenju radne i životne sredine, u uslovima narastanja sve opasnijeg otpada.